

AVUI



Ara Llegim
Tolstoi, Boswell
o Dickinson: les
apostes èpiques
de les petites
editorials

**Born to Be
Extraordinary:**

Una col·lecció de roba
solidària per ajudar els
nens prematurs



Del 14 al 30 de novembre.
Disponible tota la col·lecció a:
d.ara.cat/borntoBeextraordinary

Uttopia ara

20 ANYS SENSE LLUCH

Rosa Lluch: "És un èxit que Bildu sigui al Congrés"



Articles de Joaquim Albareda, Antoni Batista i Joan Esculies

REUTERS

P 18

Salut reprendrà els cribatges massius amb la col·laboració de les farmàcies

P 10-11

ERC amplia l'avantatge sobre JxCat de cara al 14-F

L'independentisme
superaria el 50% dels
vots, segons el CEO

P 24-25

La bretxa econòmica nord-sud creix a la Península

Les dades del PIB
mostren que no hi ha
convergència

ELVIRA URQUIJO A. / EFE



P 22-23

"Hem estat rentant-nos amb aigua bruta del port"

El relat dels
migrants atrapats
a les Canàries

20 ANYS SENSE LLUCH

Les Espanyes (im)possibles de Lluch



JOAN ESCULIES
ESCRITOR I
HISTORIADOR

Encara que de vegades parlés de “federalisme càlid”, l’Ernest Lluch no es considerava federalista. Després de nombroses lectures i de l’experiència derivada de la praxi política a Barcelona, València i Madrid com a membre del PSPV i del PSC, diputat a Corts i ministre de Sanitat i Consum (1982-1986), Lluch va imaginar un projecte per a Espanya que, sense necessitat d’un nou procés constituent però descabdellant la Constitució i els estatuts d’autonomia –de manera notòria els de Gernika i Sau–, acomodés la majoria de ciutadans dels respectius territoris a l’Estat i aconseguís que el deixessin de veure com un mer aparell administratiu aliè per sentir-se’n propi.

Aquesta teorització tenia origen en la pròpia recerca acadèmica, centrada en el pensament econòmic del set-cents i que a la segona meitat dels anys noranta va publicar com *La Catalunya vençuda del segle XVIII. Foscos i clarors de la Il·lustració* (1996) i amb alguns capítols afegits o modificats com *Las Españas vencidas del siglo XVIII. Claroscuros de la Ilustración* (1999). D’acord amb aquests estudis, durant el segle XVIII i l’inici del XIX havien subsistit en múltiples geografies i personatges il·lustrats els plantejaments polítics del bàndol derrotat el 1714. Unes idees que Lluch entenia que anaven més enllà de la pugna dinàstica contra els borbons i per això no es limitava a anomenar-les “austriacisme”.

Les idees que anomenava “constitucionalisme, patriotisme o republicanisme”, defensades sobretot per amplis sectors dels diversos territo-



Ernest Lluch i l’exalcalde de Sant Sebastià Odón Elorza. ALBERT OLIVÉ / EFE

ris de la corona d’Aragó, representaven una alternativa al projecte borbònic que per mitjà dels decrets de Nova Planta havia pretès una Espanya absolutista i unitària, un estat nació de tipus francès. Així, Lluch considerava que durant el segle XVIII “s’havia frustrat una Espanya de les llibertats” per “la influència excessiva de Castella a la corona i la discriminació política del regne d’Aragó”. El fet de voler trobar una continuïtat entre les idees del set-cents i les propostes que van donar llum al catalanisme polític a finals del XIX va comportar-li crítiques de molts historiadors que no veien aquest fil per enlloc. “Quant de mal ha fet l’Ernest Lluch!”, va exclamar, per exemple, Joan-Lluís Marfany.

Però al marge, o per sobre, del debat historiogràfic, Lluch pensava en el present. I en aquell moment Espanya estava a les portes que José Maria Aznar aconseguís la majoria absoluta

per governar una segona legislatura. Contra el projecte unitarista d’aquest, Lluch mirava enrere i percebia una “vigència política” en la corona d’Aragó i creia, per tant, que Catalunya, el País Valencià –que veia com el territori que havia sortit més mal parat de la Guerra de Successió– i l’Aragó havien de recuperar aquest llegat polític per plantejar una proposta que pogués bastir unes Espanyes, com li agradava dir a ell, múltiples i diverses, en què els ciutadans d’uns territoris no sentissin que la seva voluntat era subjugada per uns altres.

Lluch, però, no va quedar-se en el pla teòric. Així com a la dècada dels setanta s’havia arremangat per orquestrar el socialisme valencianista i després participar en el catalanista, va aterrar la seva teorització per provar de resoldre el contenciós polític del País Basc. L’objectiu era clar: sumar el gruix del nacionalisme basc al pacte constitucional de 1978 –del quals’ha-

via abtingut o havia rebutjat, malgrat que majoritàriament l’acatava– i que aquest i l’Estatut de Gernika es desenvolupessin per satisfer un bon gruix de les seves demandes polítiques. Juntament amb Miguel Herrero de Miñón, va plantejar l’ús dels drets històrics com a categoria política vàlida per reconèixer els fets diferencials estatals amb el que van anomenar “constitucionalisme útil”.

Esprémer els Estatuts

Lluch i Herrero plantejaven que els estatuts no eren una concessió, com veien molts nacionalistes espanyols, sinó un deure constitucional, i que la Constitució tenia mecanismes (com la disposició addicional primera) per traspasar i delegar competències estatals. També veien possible articular organismes de col·laboració entre comunitats –País Basc i Navarra–, que es concretessin el desplegament de l’Estatut, arribar a acords transfronterers amb França per fomentar la relació amb el País Basc francès sense necessitat de modificar fronteres, com es feia en altres espais transfronterers europeus, o la participació en política exterior de les comunitats a nivell de polítiques europees seguint el model dels lands alemanys.

Ernest Lluch no pretenia una relectura de la Constitució i dels Estatuts sinó que se’n fes una lectura a fons, sense ser gasius, per treure’n el màxim de suc polític. Vint anys després del seu assassinat, l’esforç teoritzador d’aquest intel·lectual –ara vàlid també per a Catalunya– demostra que hi ha solucions possibles als conflictes polítics, però també que la manca de voluntat per cercar-les i implementar-les fa les disputes susceptibles d’empitjorar. D’aquesta voluntat precisament depèn que les Espanyes que imaginava Lluch siguin possibles o, de manera definitiva, impossibles. ■



La Fundació Catalana de Pneumologia (FUCAP)

Fa pública la **resolució** de la **convocatòria Beques 2020**, tot agraint als seus patrocinadors.

Beca Air Liquide

“Oxigenoteràpia i ventilació mecànica.”
Dra. Cristina Lalmolda Puyol

Beca Ferrer

“Hipertensió Arterial Pulmonar.”
Dr. Manuel López Meseguer

Beca FUCAP

“Asma al·lèrgic i no al·lèrgic a partícules dièsel.”
Dr. Xavier Muñoz Gall

Beca FUCAP/Dr. Albert Agustí

“Predictors immunològics d’infecció bronquial.”
Dr. Oriol Sibila Vidal

Beca Fundació Antoni Serra Santamans/FUCAP

“Exposició ambiental a l’asbest.”
Dr. Jaume Ferrer Sancho

Beca Fundació La Caixa

“Deshabitació en tabaquisme.”
Dr. Jacobo Sellarés Torres

Beca Grifols

“Alfa I antitripsina.”
Dr. Guillermo Suárez Cuartín

Beca Leti

“Asma bronquial.”
Dra. Astrid Crespo Lessman

Beca Linde

“Ventilació Mecànica.”
Servei de Pneumologia de l’Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

L’import total de les beques i ajuts per a estades curtes a centres d’excel·lència ascendeix a 117.000€